

Будинкова книга. Історія садиби Від і До.

Серед експонатів нашої виставки про історію садиби, де винаймала квартиру родина Булгакових, зберігається «Будинкова книга для прописки громадян, що проживають в будинку №13».

Таку назву має великий альбом сірого кольору у вигляді книги (з титулом і авантитулом), прошитий грубими нитками, з пронумерованими сторінками й сургучною печаткою в кінці. На початку — докладна інструкція до ведення будинкових книг. Типографський текст українською мовою, проте чорнилні записи — російською.

Як явище, будинкова книга виникла наприкінці XVIIIст. Фіксувати мешканців мали пристави поліцейських дільниць, згодом, це стало обов'язком власників будинків. У 1919році, після загибелі у Лук'янівській в'язниці Василя Листовничого, власниками садиби, стали його вдова Ядвіга і донька Інна. Будинкову книгу, яку подарувала музею Тетяна Кончаковська, праонука Василя Листовничого, вела (заповнювала) Інна Василівна Листовнича-Кончаковська) у 1949- 1959 роках .

Книга складається з чотирьох розділів.

Перший дає відомості про відповідальних за ведення книги осіб і прописку у будинку — в нашому випадку це І.В.Кончаковська, «хозяйка дома», і «співвласник» — її син Валерій, який у 1926 році народився в цьому домі.

Другий розділ призначено для відміток службових осіб про перевірку дійсної наявності мешканців у будинку і правильності записів у книзі. Останній перевіряючий залишив вказівку про необхідність завести нову книгу не пізніше 5 вересня 1959 року.

Більшу частину книги займає третій розділ, в якому містяться відомості про мешканців дому: рік і місце народження, рік поселення в будинку, попереднє місце проживання, національність, номер паспорта чи посвідчення, відношення до військової служби, рід заняття, посада та місце роботи, номер квартири, відмітка органу міліції про прописку.

Четвертий розділ — «поквартирні списки». Вказані прізвища людей, що прописані у квартирах, яких в садибі 16, дата прибуття і можливого виїзду. На окремому аркуші — відомості про «рух» населення. Зокрема, рукою Інни Василівни зазначено, що на 16 лютого 1954 року в будинку фактично проживало 58 дорослих і 9 дітей.

Садиб в СРСР не існувало, натомість було домоволодіння, до складу якого входило чотири житлові будівлі. Незрозуміло, як велась нумерація квартир, тим більше, що вона змінювалась.

Квартира №2, яку займали колись Булгакови, і в якій з 1942 чи 1943 року жила Інна Василівна з чоловіком, сином і донькою, отримала №7. Навпаки, квартира №1 на першому поверсі, де мешкав брат чоловіка Інни Василівни з родиною, стала тринадцятою.

Старожилкою садиби була Анна Федорівна Шульгіна, вдова друга і помічника Василя Листовничого.

Марію Федорівну Горбачевську Інна Василівна врятувала від загибелі в Бабиному Яру – в час другої світової війни переховувала етнічну єврейку, яка мала фальшивий паспорт.

Після деокупації Києва стали з'являтися нові мешканці — кияни з інших вулиць, солдати, демобілізовані з армії, людина, що повернулась після амністії 1953 року.

У багатьох випадках люди мали тимчасову прописку — студенти, робітники, які переїздили до гуртожитків.

Для рубрики [#історіясадибиАндріївський13](#) матеріал підготувала старша наукова співробітниця музею Валентина Дерід.